

שיר השירים (10)

בין סוס אמיתי למלאך בדמות סוס

לְסִסְתִּי בְּרֻכְבֵּי פְרָעָה דְּמִיתִיךָ רְעִיתִי (א, ט)

רְעִיתִי, שכמו בסוסי פרעה הסוס הנהיג את הרוכב, כך אני מדמה אותך להיות מנהיגה אותי, לבטל רצוני ולעשות כרצון ישראל.

כמוצא שלל רב שיר השירים בשם "נועם אלימלך" ליקוט שושנה

מהיכן היו למצרים סוסים?

לְסִסְתִּי בְּרֻכְבֵּי פְרָעָה דְּמִיתִיךָ רְעִיתִי (א, ט)

פירושו של מקרא:

כאשר רדפו אחרינו סוסיו של פרעה לים סוף, הראה הקב"ה לכל, שאנו רעייתו ועמו, והצילנו מידיהם. שאלו חז"ל (מכילתא קרבי ישמעאל, בשלח), מהיכן היו להם סוסים, והלא מכת ברד המיתה את כל בעלי החיים שבשדה, רק הירא את דבר ה' הניס את מקנהו אל הבית. אלא של מי היו, של הירא את ה'! נמצאנו למדין, שהמצרים היראים את דבר ה', הם היו תקלה לישראל. מכאן היה רבי שמעון בר יוחאי אומר: טוב שבגויים הרוג!

הגדה פסח "אבותינו ספרו לנו"

לקח הרכב והסוסים: מסוכן להתחבר לרשעים!

לְסִסְתִּי בְּרֻכְבֵּי פְרָעָה (א, ט)

אמר חז"ל לגבי דין תחומין בשבת (ביצה לז): בהמה וכלים כרגלי הבעלים, והנה הסוסים היו של יראי ה', אשר הניסו את מקניהם אל הבתים, במכת ברד, וכן נצלו הבהמות, והרכב היה של פרעה, ולפי דרך הטבע היה מן הראוי שהסוסים יוליכו את הרכב, אבל לא כן עשה ה', אלא הרכב משך את הסוסים, ואף שהסוסים היו שייכים ליראי ה', בכל זאת מאחר ונעשו עבדים לפרעה והתחברו עימו, נעשה רכבו של פרעה המנהיג שלהם, והם נגררו אחריו.

לפי זה מובן היטב הקשר בין הפסוקים, שמתחילה אמר "אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבות הצאן", ופירש רש"י:

אם לא תדעי לך להיכן תלכי וכו' שחדל הרועה מלהנהיג אותך וכו' צאי לך בעקבי הצאן, הסתכלי בפסיעות דרך שהלכו הצאן וכו' התבונני בדרכי אבותיך הראשונים וכו', ונראה שרש"י דייק בלשונו שכתב: שחדל הרועה מלהנהיג, כלומר, שבאמת יש מנהיג, אולם הוא חדל מלהנהיג, כי מתחברים עם הרשעים, אז הרשעים מנהיגים את המנהיג! ולכן הביא אחר כך את הפסוק "לְסִסְתִּי בְּרֻכְבֵּי פְרָעָה", שאף הוא רומז לאותו ענין:

איזה שבח הוא לכנסת ישראל שהיא דומה "לְסִסְתִּי בְּרֻכְבֵּי פְרָעָה"? הגאון רבי צבי פסח פראנק, הביא על כך יישוב נפלא בשמו של הגאון רבי חיים ירמיהו, אב"ד שאקי:

אמרו חז"ל שבאותה שעה שעמדו ישראל על שפת הים, היה שר של מצרים עומד ומקטרג עליהם: מה נשתנו אלו מאלו? הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז!

ומובא במדרש שע"י זה שהקב"ה נגלה על הים כאיש מלחמה רוכב על הסוס, גרם שנמשכו אחריו כל סוסי מצרים לתוך הים הסוער, כי בעיני הסוסים המצרים היה נראה הכרוב כסוס פשוט, ולא ראו את האמת, שאין זה סוס, אלא מלאך, כרוב מכסא הכבוד, הוא אשר אמר הקב"ה כאן לכנסת ישראל:

"לְסִסְתִּי בְּרֻכְבֵּי פְרָעָה", כי כמו שיש הבדל בין הסוס שרכב הקב"ה עליו במים, שרק בחיצוניותו נראה כסוס אך בפנימיותו היה מלאך קדוש, ולא כסוסי מצרים שהיו סוסים מבחוץ ומבפנים, כן "דְּמִיתִיךָ רְעִיתִי" כי גם בני ישראל, אף שמבחוץ נראו כמצרים לכל דבר, עד שאפשר היה לקטרג ולומר "מה נשתנו אלו מאלו", אבל בפנימיותם אינם כמו המצרים כלל, כי המצרים טמאים מבית ומבחוץ, סוסים ממש, אבל נפש אדם מישראל אף אם מעשיו אינם מתוקנים, בפנימיותו הוא קדוש כמו מלאך.

כמוצא שלל רב שיר השירים בשם "הר צבי" על התורה

כנסת ישראל והעולם: כמו הקרון שמשך את הסוס

לְסִסְתִּי בְּרֻכְבֵּי פְרָעָה דְּמִיתִיךָ רְעִיתִי (א, ט)

כמה נפלא הוא הביאור על פסוק זה, המובא הן מפי הגאון רבי חיים מוואלז'ין, והן מפי שנים מגדולי החסידות: הצדיק רבי אלימלך מליזענסק, בעל "נועם אלימלך", וסניגורן של ישראל, רבי לוי יצחק מברדיטשוב:

מטבע העולם, הרוכב מנהיג את הסוס, ואולם בקריעת ים סוף היה להיפך: הסוס הנהיג את רוכבו והטביעו בים. וכך אמר הקב"ה לישראל: בכל העולמות אני הוא המנהיג, אבל בישראל הם מנהיגים אותי לעשות רצונם, שהרי הקב"ה גוזר וצדיק מבטלה, צדיק גוזר והקב"ה מקיים, וכן הנהגת הקב"ה בעולם תלויה היא במעשיהם של ישראל. ועל כן "לְסִסְתִּי בְּרֻכְבֵּי פְרָעָה דְּמִיתִיךָ

שהרכב נעשה המושך, כלומר: שהרשעים נעשים המנהיגים, וזה על ידי שמתחברים אליהם!

הגדה של פסח "דברי יואל"

ישראל שרו שיר השירים במעמד קריעת ים סוף!

בפירושו לסידור התפילה, כתב רבי אליעזר מגרמיזא, בעל 'הרוקח': "אז ישיר משה את השירה", 'את' לרבות שאמרו שיר השירים, כדאמרינן במדרש חזית, ולרבות שאמרו הלל הגדול כדכתיב בסדר עולם. זהו דבר נפלא שכמותו לא מצאנו, שישראל במעמד קריעת ים סוף שרו גם שיר השירים, ובמקום אחר כתב: בשיר חדשה י"ג תיבות כנגד י"ג שאמרו שירה על הים, י"ב שבטים ומלאכי השרת, והיינו שאמרו חז"ל: "שיר השירים מלאכי השרת אמרוהו על הים", וכתוב (תהלים סח, כו): "קדמו שרים אחר נוגגים", הרי כאן התבאר שלא בני ישראל אמרו שיר השירים לאחר קריעת ים סוף, אלא מלאכי השרת אמרוהו.

ואולי, כתב הגאון רבי יעקב סופר שליט"א, מכאן יש מקור למה שנודע בפי ההמון, שאמירת שיר השירים סגולה לזיווג, כי קשה זיווגו של אדם כקריעת סוף, ואז אמרו שיר השירים.

כמוצא שלל רב בשם "קובץ בית אהרן וישראל"

הלכה:

האם מותר לשולח מזוזה בדואר?

מאחר ודברי הדואר נשחלים בשקים הנגררים על גבי הארץ, יש בזה משום בזיון כתבי הקודש. אולם שליח מיוחד בדואר הנושא את המעטפות בידי ואלא כנגרר על פני הארץ מותר.

ואם המזוזות נחוצות מאד ללוקח, ואם לא ישלחם לא יהיה לו ישלחם גם בדואר, משום דעדיף שהמזוזות תשלחנה לקיום המצוה אף במחיר המשלוח הלא מכובד, ודומה הדבר למעביר ס"ת, שמותר לישב עליו כשהס"ת מונח על החמור מפני השודדים, כמבואר (יו"ד רפ"ב ה"ג), ולא אומרים שלא יוליך את הס"ת.

ובשו"ת אמר יושר (ח"ב קע"א, ב'), כתב שמותר לשלוח ס"ת באמצעות הדואר, ואעפ"י שבדואר זורקין את הארגז אשר בו נמצא הס"ת, משום דהא דאין זורקים כתבי הקודש (כמבואר בעירובין צ"ח), היינו בזורק גוף כתבי הקודש, אבל לא כשהם בתוך ארגז. ויתכן דה"ה כשהמזוזה בתוך שק מותר, כיון שאינו זורק את גוף המזוזה, ובפרט כשהמזוזה נתונה בבית מזוזה קשית.

ספר ברכי נפשי "שמות" דף תרל

פתגם:

כשאני צודק, אף אחד זוכר, וכשאני טועה, אף אחד לא שוכח,

ספר "שמחלה"

תקירה: ברכת התורה

ארבע צדדים: ברכת השבח, על נתינת התורה, או ברכת המצוות, על חיוב ללמוד תורה, או ברכת הנהנין, על שמחת לב בלימוד, או גזירת הכתוב. (דבר אברהם ח"א טז-א, חדושי ר' שמואל פסחים עמוד קמו: שבח או מצוות. מנחת חינוך תל-א-ה ד"ה ומביא, שבח. ומעין זה חקר ביכורי ארץ ברכות ח"א א-סא האם ברכת התורה הם ברכות המצות או ברכות הודאה. קהילות יעקב ברכות נד ד"ה ועוד: גם ברכת הנהנין. קהילות יעקב ברכות כב: גזירת הכתוב, שבח או נהנין)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור:

על מומרים וגרים

רב בישראל הסביר פעם על אלה מישראל המשתמדים ואלה מן הגויים המתגיירים ואמר: חכמינו אומרים, שהקדוש ברוך הוא חזר בתורתו על כל אומה ולשון ולא קבולה עד שבא אצל ישראל וקיבלוהו, וכי יעלה על הדעת שבכל אותן האומות שסרבו לקבל את התורה, לא היו יחידים יוצאים מן הכלל שרצו לקבל את התורה? וכמו כן, כלום יעלה על הדעת שמכל שישים ריבוא ישראל שאמרו, נעשה ונשמע, לא היו יחידים יוצאים מן הכלל שלא רצו לקבל את התורה? הדעת נותנת, שהיו כאלה והיו כאלה. ובכן, אותם יחידים חוזרים מדי פעם בפעם למקורם, יהודים שבהם משתמדים וגויים שבהם מתגיירים.

ספר "חוד וחלק" ח ד'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, דינה בת מרים, שלמה בן מרים, אליהו בן מרים, דניאל בן רחל, אלי חיים בן דינה, רפאל יהודה בן מלכה, ולזוג טוב לשלמה בן אסתר.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון: www.kollel-aixlesbains.fr